

IN ORIGINEM,
VSVM FOEDVM,
ET RITVM PRO-
FANVM, BACCHANA-
LIORVM,

ORATIO

*Scripta & Furis publici facta, in gra-
tiam Christianorum omnium*

QVI

IESV CHRISTI nomen sacro-sanctum:
non solum specie quadam externâ,
ac fucatâ larvâ:

SED

*Ipsâ re, vitâ, moribus, atque operibus dilectionis de-
clarant; Quin, imò tales esse, quales videri
volunt, modis omnibus ostendunt.*

AVTHORE

Ambrosio DeBruyn.

LONDINI,
Excudebat apud J. W.
M.DC.XIX.

IN ORIGINEM VSVM FOEDVM ET RITVM PRO

EVANGELII, BACCHAN-

TIORVM

ORATIO

Scriptum est: *Sanctus pater, in quo
sunt omnia Christianorum*

IESV CHRISTI non
sunt in hoc mundo
ac locum habent

SED

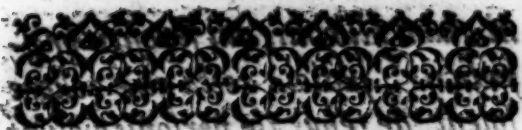
*Ipsi in viciis, moribus, actus operibus distinctionis de-
stant: Quia in toto mundo viciis
volunt, modis o munda ostentant*

AVTHORE

Christophoro Deussen

LONDINI

Excusabat apud J. W.
MDCXIX

Reverendissimo in Christo Patri

GEORGIO,

Providentia divina Archiep. Cantuariensi

DIGNISSIMO

Angliae Ecclesiae Primati &

METROPOLITANO

Regis Maiestati ab intimis

CONSILIIS.

Quantum Tibi,

PRÆSULE

AMPLISSI-

ME, Ecclesia de-

beat Anglicana,

in qua Jesu Christo Eterno Dei

Filio, in Germania, Belgio, &

Gallia colligitur, video ego, DEI

benignitate, & vident mecum bo-

ni

A iij

mi

ni quam pluximi, qui sepositis præ-
judicijs, judicia recta quæ tollere
solent, de rebus & personis volunt
judicare ac possunt incorruptè. Ego
qua ratione, nisi fortè pijs votis
animum erga T E virum Amplif-
simum testari possim, non video.

**AURVM & ARGEN-
TVM**, ut cum D. Petro loquar,
NON EST MIHI:
& ut maxime offerre possim: scio
Te aurum, & catenas aureas, qui-
bus vulgus Nobilium superbire
solet, non magni facere: Placet
Amplitudini Tuae & sapit aurea
beati Augustini sententia: **AU-
RVM NON FACIT
HOMINEM BEA-
TVM, NEC VLLA POM-
PA HVIVS SECVLI.** Pro-
inde,

inde, **PRÆSVL EXIMIE**,
quod habeo id do, dico, & consecro
AMPLITUDINI TUÆ
munusculum nempe literarium, ex
sacris & profanis thesauris atque
arculis depromptum.

Tu, **VIR HONORA-
TISSIME**, doctorum ac lite-
ratorum **PATRONÆ**, cona-
tum nostrum boni consule, argu-
mentum quod contra gentes non-
nullas more barbaro bacchantes in
publicū produxi, in visam fortè atq;
ingratum, huius seculi filijs, bene-
volentiaæ Tuæ & auctoritatis scuto
ac favoris aura tege; mihi que cli-
entum Tuorum minimo, fave. Fa-
vebis, **MÆCENAS OPTI-
MÆ**, ita spero imò confido, quia
scientijs dignioribus & studijs
meliori-

melioribus faves impense. Hae ma-
mine tua Amplitudini, bene faci-
at & faveat **CHRISTUS**
OPT. M. A. X. Fulmine in
Tusculano meo Pridie Nonas
Februarij **M. DC. XIX.**

Qui Reverendiss. T.

AMPLITVDINEM

Observantia, omni atque

OBSEQUIO.

Colit & veneratur.

A. De Brye

Belga.

DE
BACCHANALIBVS
ORATIO

DE viris armis togave claris, literis diuinis atque humanis, deque historiarum cognitione & eloquentia laude, dixisse multos ac scripsisse viros egregios, quos nostra hæc tulit ætas, latere puto neminem. Atqui, *VIR • HONORATISSIME*, super hoc argumento, quod sub nominis Tui Amplissimi præsidio, in hominum manus dare mihi visum, vix quemquam, mirari cepti, unâ cogitare numquid Stylo sequi possim vel assequi, quod Reuerentia tua & bonorum ad gustum. Spero fore sine offensione, sine invidia, (doctorum certè & proborum) quos moror & miror : eorum vicissim loliginis succum ac calumnias, qui cum ipsi, laudanda facere semper neglexerint, laudabile quid fieri ineptum putant, negligo & calco. Habeant illi & referant egregiam, scilicet laudem & spolia ampla *τρυφίας*, iniquitatis suæ, impetitiæ, socordia: nos contra dum vivimus summa nitamur ope, vitæ nostræ atque ocij ita adornemus rationes, ne, vt cum Crispo loquar, vitam silentio transeamus, veluti pecora. Siue igitur spartam in literis sacris, siue in profanis fuerimus nacti, ad cogitationes doctas, ita nostra excitemus pectora, vt his quos literarum laudatissimarum studia delectant, non nihil usui esse studia atque opera nostra possint. Breuiter hoc agamus quod nostrum est partium, & ea quæ ad Dei gloriam, publicamque pertinent utilitatem, præfenti

De Bacchanalibus

fenti animo comparemus. Sed evagor. Rem igitur ipsam, *PRÆSUL EXIMIE*, ut aggrediar, ac scdum illum impiumque Bacchanaliorum ritum non nihil delineem, utinam (Christianis ita loqui fas) illum *Dij* Deæque, superi & inferi perdidissent sacrificulum, sacrificulum, inquam, qui *Spirij*, *Posthumij Albi*ni, & *Q. Martij Philippi* Consulum tempore Romam venit, illum equidem qui simulato cultu, sub velo Religionis, sacrarijs Bacchicis originem & initium præbens, omnis malitiæ lernam, & corruptelarum officinam introduxit. Utinam etiam in malam abiisset crucem, meretricula, *Paculla Minia Campana*, quæ cum primùm sacrificuli amore debacchara iam esset, eius, quasi Deum monitu, errore imbuta, mali huius propagandi causa, inter foemineum sexum, quinis singulorum mensium diebus, ex diurno nocturnum conventum indixerat. Usque adeo verum est, quod in Prouerbum abiit, Muliebrem sexum maximè lubricum esse & variū, potissimū in Religionis causā, quippe qui ad quemuis ventū statum, huc atque illuc facillè commoveatur.

Huius itaque sacri Bacchici (dummodo Sacri vel Festi nomine dignari liceat :) quamuis turpitudine sit atrox & detestanda, ut apud Christianos eius ne quidem memoria refricari debeat : tamen cum annus penè nullus labatur, quo non aliqua eius reliquia profiliant, apud vesanum & vulgus imperitum potissimū, interdum etiam apud illos, qui vitæ politioris videri volunt, quos, cum Reipub. literatæ vivant, aliis, illato doctrinæ lumine, meliori exemplo præesse magis esset conueniens, id propter viris bonis non ingratum me facturum sum ratus, si pro statu temporis præsentis de Bacchanaliorum origine & ritu, inque nefandum eorum usum penitiùs nonnihil disquirerem. Testor autem ac fateor ingenuè, etsi nonnulla mihi occurrant, hoc propositum quæ prorsus dissuadeant, & auersentur, imprimis

Oratio.

imprimis cū videam & perpendam argumenti gravitatem, quæ summis potius Oratoribus digna esset & apta quā mihi: tamen; cū bono Deo, temperare non potui, ne quod agerem deesset, cū hisce diebus Historiarum lectioni & cognitioni temporis nonnihil impenderem, quin præ cæteris hanc, quæ de sacris Bacchicis per Titum Livium descripta extat series, in literas mitterem.

Neque hīc mihi placet quod Patrum Latinorum præstantissimus Augustinus scriptum reliquit: *Intempore vivimus, & quodnam tempus sit ignoramus.* Quis enim hoc ipso tempore cū hæc Scribimus, tempus illud ignorare potest, cū in Italiā, Galliā, & Prouincijs Belgicis, quæ etiamnam pro dolor, in cæcitare Pontificiā detinentur, ignobilem plebis cateruam positis vestibibus, huc atque illuc sparsim furiarum more discursantem, videmus? Quisnam mortalium illicō non rectā secū reputet viā, quā ita abūti re pretiosissimā nempe tempore, ab officio hominis Christiani debet esse alienum, imō alienissimum? Quid verō? Nunquid indignum est quouis homine Christiano, pietatis, gravitatis, verecundiæ, modestiæ, pudorisue ingenui nullam habere rationem? Anne sacre litteræ, hominum doctissimorum conciones, Prophetarum, Christi, atque Apostolorum minæ atroces, nos à vitā & moribus nefandis reuocabunt? Putamusne liberum nobis, & licitum, rupto Sacro-sancti Baptismatis fœdere, spurcissimo atque impurissimo Baccho initiatum se vovere, & quod dolendum est, cū iacturā corporis & animæ totum dare perditum. Hanc malorum omnium colluuiem ex Bacchantium conuenticulo, velut altero Troianorum equo prodeuntem, etiam dicente nemine, mortalium quilibet, nisi qui in rebus humanis talpā cæcior, videre potest & peruidere. Si tamen quis hac in parte omnino mentis acie destitutus, quo clarissime & facillime Bacchanaliorum originem, incrementum,

De Bacchanalibus

tum, & progressionem mirandam, præsertim in Italiâ factam, deprehendat, ex Liuii Latinorum Historiorum principe proferam, & quàm potero breuissimè perstringam. Denique eorundem obscœna fœditas hominem Christianum, qui Christo semel nomen dedit, quantoperè dedeceat & deturpet, si non omnibus, quod sumere sibi velle nimitū videtur imò *edūtor*: saltem nonnullis viris bonis & cordatis, sum persuasurus, atque ob oculos positurus. Fabulosa illa Poëtis relinquo, quomodò nimirum Bacchus cum fœmineo suo vel semiviro comitatu, totum terrarum orbem peragraverit, totam Indiam, & nationes alias complures sibi subiectas devicerit, quomodò item velut victor vectus Elephante Indico ob res præclarè gestas ubique gentium triumpharit, & tandem in Græciam deueniens annuos cultus solenniter sibi celebrari poposcerit: ijs, inquam, omnibus reiectis, rem ipsam persequar, id est, argumenti præsentis atrocitatem. Ostendam, Deo & Musis faventibus, per dies Baccho sacros, in pretio fuisse & nonnullis in locis esse construatores, homines fanaticos, cœtus nefarios, scelera, libidines vagas & promiscuas, strepitus & clamores nocturnos Cyclopicos. Me hercle, rem ex re iudicare si volumus accuratius pressiusque, ab Anabaptisticis furoribus & sacris parentum nostrorum memoriâ haud auspicate introductis, non omninò discrepare videtur, hic, qui Baccho sacer cultus, stultè creditur atque insulsè. Etenim uti impetu primum irrepsérunt homines male feriati, planè leuissimum, nullâ cum turbarum, tubarum, tantorumque motuum expectatione: sic & Bacchanaliorum lues & scabies cu motu cuiusdam contagione, quotidie crevit & serpsit, Religionis specie fictâ & fucatâ, donec pedetentim exardescens totam urbem tandem longè latèque corrumperet, vt non omninò fabula n decantassè putandus sit, quicumque de Religione simili falsâ nimirum & turbidâ dixerit:

Religio

Oratio.

Religio velum est, quod scelus omne tegit.

Ad eundem planè scopum et Homericus versus, hæresium omnium & occultarum sectarum imago, perquam eleganter collineasse videtur :

Πρὸς δὲ λέων, ὅπισθεν δὲ δράκον, μέσσω δὲ χίμαιρας.

Ante Leo, post Draco, media chymæra.

Atqui tempus est, vt unde sumus digressi recurramus Oratio. Ad originem Bacchanaliorum proprius accedendum est. Anno ab urbe condita 568. occultorum Sacrorum antistes quidam in Hetruriam primum devenit, atque vt facilius id quod voluit, obtineret, imprimis sexum muliebrem utpote imbecilliozem adoritur, & sub prætextu Religionis rei que diuinæ faciendæ, nullo negotio & in aures atque in animos credularum mulierum influxit, easque opinione citius totas persuasione falsâ præoccupavit : ita quidem, vt circa primam introductionem solarum fœminarum sacrarium Bacchanalia sint reputata, atque adeo adhuc inter paucas tantum, nullo virorum penitus intronissio. Præterea tres tantum in anno statos dies habuerunt quibus interdum Bacchicis sacris initiatæ debacchari consueverunt. Deinde vt insuper Religioni fictæ ac fucatæ voluptates accederent, epularum videlicet, vini & libidinum (hoc enim solummodo adhuc aberat) festa illa per viros & mulieres quoque cœperunt divulgari. Etenim Paculla Minia Campana sacerdos ex singulorum Deorum monitu priora omnia immutavit, suosque filios Minium & Herennium ex virorum ordine primos initiauit, ex nocturno diurnum, & pro tribus in anno diebus, quinos diebus singulis constituens, ex quo sacra in promiscuo fierent,

De Bacchanalibus

& permixti viri sceminis essent, noctis insuper licentia cum impetu prorumpente, nihil ibi facinoris, nihil flagitij pratermissum, plura virorum inter se quam sceminarum stupra committebantur; quin inò omnia infanda ibi prius erant patienda, deinde verò pari impudentiâ quoque perpetranda: si verò qui minùs dedecoris patientes, aut ad facinus patrandum pigriores reperi-ebantur, hos pro victimis immolari, Religionis fuit summum & præcipuum. Denique, si paucis expedien- dum sit, erant Bacchanalia omnis generis corruptela- rum via atque officina unica, adeò multum occultæ fraudis & periculi, cum vitæ, tum pudoris & honestæ existimationis inde dimanabat. Nec unum genus noxæ, teste Liuius, utpote stupra promiscua ingenuorum, sceminarumque erant, sed falsi testes, falsa signa, testimo- nia & iudicia ex eodem hoc fonte fluebant, venena iti- dem cædesque intestinæ, ita vt ne corpora quidem inter- dum ad sepulturam extarent, multa dolo, plæraque per vim tentabantur, virgines ad stupra rapiebantur, senes nonagenarij, pueri impuberes interfecti, suspensi, matronæ honestæ constupratæ. Occultabat vim quod præ ululatibus undique circumsonantibus, tympano- rumque & cymbalorum strepitu, nulla vox quintanti- um intra stupra & cædes exaudiri poterat. Cæterum Sacrificulus omnibus iniunctis id persuaferat, ut sum- mam Religionem sibi eam quoque esse ducerent, si quicquam illorum, quæ in sacris fiebant occultè, enunci- arent, & si forte id ipsum fieret, reliqui eade n sacra pro- fessi, indice manibus suis discerperent. Horret ani- mus dicere quæ nunc dicenda. Viri velut mente capti cum iactatione fanaticâ corporis vaticinabantur, Ma- tronæ interea Bacchorum habitu, hoc est, crinibus pas- sis, myrrhâ & coronis fragrantibus & condecoratæ, pelli- bus ferarum circumvestitæ, altera manu thyrsos fron- dentes, hastas nempe pampinis inuolutas, altera verò faces ardentes gestantes decurrebant ad Tyberim, de- missasque

Oratio.

missasque in aquam faces (quia vivum sulphur cum calce inerat) integrâ flammâ eas iterum efferebant. Raptos à Dijs eos homines esse prædicabant, quos machinæ illigatos ex conspectu in abditos specus abripiebant. Hi erant isti, qui aut coniurare aut sociari facinoribus, aut stuprum pati noluerunt. Id autem ne frequenter fieret captabantur plerunque ætates & erroris & stupri patientes, & ad extremum eò res redijt, vt neminem, viginti annis maiorem obscenis suis conventiculis initiari paterentur, initiati verò continuò Sacerdotibus veluti victimæ tradebantur. Etsi autem hæc omnia & alia quàm plurima magis horrenda, quorum mentionem pie & castæ aures nequaquam ferunt, in obscenis istis Lupercalibus, ipsa re deprehendebantur, nihilominus tamen meram pietatem (rem ad imperitum vulgus illectandum efficacissimam) vultu & moribus externis præ se ferebant, nihil enim in speciem fallacijs est, quàm Religio prava, falsa, fucata. Notent, & qui possunt capere capiant, nostri seculi homines non pauci, qui disputare, litigare, supra mediocritatem sapere, pietatem & Religionem mentiri, quàm *P.I.E., TEMPERANTEM, & IUSTE* vivere malunt. Audiant tales B. Augustinum monentem gravissimè & fidelissimè: Si delectio Patris in te non manet, non es natus ex Deo: quando ergò gloriaris te esse Christianum, nomen habes, & facta non habes: si factis te non ostendis Christianum, quid prodest nomen ubi res non inuenitur? Discamus etiam vel ab homine Ethnico viro tamen gravissimo atque integerrimo M. Porcio Catone qui: *ESSE, QUAM VIDERI, BONVS MALEBAT.* Denique placeat nobis & sapiat distichon piorum omnium observatione dignissimum.

*Magna quidem res nosse Deum, considerare maior,
Maxima, sed non à teste, probasse fidem.*

De Bacchanalibus

Sed hæc ^{et sapientia} Ad rem. Si quis initiari debuit, illi prius decem dierum castimoniam opus erat, decimo die cœnare solenniter & magnificè oportebat, deinde demum purè lautum in Sacrarium illud omni spurcitie inquinatissimum, mos erat deduci, & quasi totum Baccho, hoc est, Spiritui spurcissimo atque impurissimo consecrari. O cælum, ô terra! O tempora, ô mores! Tantamne vecordiam, furorem, atque insaniam cadere in homines? Quid verò homines? imò proh dolor & pudor, in tempora nostra & pectora Christiana! Persecutus sum quàm fieri potuit brevissimè, præclari scilicet illius Bacchici Sacri initium, progressum, & robur incredibile, quod postremum adeò quotidianâ hominum accessione inualuit, ut iam non ampliùs Bacchicorum spectatorum Romæ ingens multitudo verum quasi alter iam populus & dici & haberi velle indicarentur. Existimo, quisquis es vir Christiane, ex his ipsis, quæ modo à me commemorata sunt, quemlibet perspicere clarissimè quàm hæc tóta imitatio Ethnicorum Bacchanalium siue Lupercalium, non tantum alienissima esse debeat ab omnibus hominibus Christianis, qui Christo Servatori & Liberatori nostro semel per Baptisma sanctum initiati & consecrati sunt: verum quantopere dedecet atque deformet etiam omnes eos, quicunque saltem hominis personam sustinent & nomen profitentur.

PLATO Philosophus diuinus de dignitate virtutis mirificè sentiens & Philosophicè, eam hominibus summopere commendans confirmavit, incredibiles illam in animis hominum amores excitaturam, si coram oculis cerneretur. Contra ego dico, profanam illam debacchandi singulis annis multis in locis per dies aliquot usurpatam consuetudinem extremè detestans, & pijs omnibus quàm odiosissimam reddere contendens, si Bacchanaliorum fœditas & turpitudò, quanta quanta per se est, à nobis oculis non conuiuentibus

tibus perspiceretur, & si non oculi nostri rem tam sordidam, & consuetudine pessimâ sordidatam (quâ nihil in rebus malis nocentius est) iam perpeti & amare didicissent, haud dubiè odium gravissimum atque execrationem sui apud omnes excitaturam. Nemo enim est qui non toto corpore, atque animo cohorresceret, & velut abominandum & infautum aliquod monstrum averfaretur, quoties in ejusmodi sodalitatj aut gregis Bacchi conspectum incidisset, qualem paulò antè suis Flagitijs nobilitatum fuisse ostendimus, si modò non veluti gravi lippitudine quâdam oculi nostri affecti cœcutirent, & mentes ad intuitum & contemplationem tantæ sordiditatis consuetudine ipsâ iam dudum occalluissent. Si enim cum quid in naturâ rerum à communi lege ac ordine aberrasse videmus, exhorrere, atque ea monstra abominari solemus, utpote cum capiti humano cervicem equinam, & consimile aliquid, monstri simile attributum esse intuemur: non minùs certè abominabile existimandum est, cum homines excellentissimam illam naturam & fabricam, quæ ad Dei imaginem & gloriam, ad modestiam, ad castitatem ac temperantiam condita est, illâ immani, tetrâ & deformi consuetudine Bacchicos furores exercendi, ita ex hominibus in beluas ferâs atque agrestes transformari videmus, ut præter staturam & formam quandam externam in illis nihil humani ampliùs agnoscere possis.

Fingunt Poëtæ, Tygres, Lynceæ, & Pantheras, itemque Satyros & vesanas mulieres comitari Bacchum: quid quæso aliud significantes, quàm quemadmodum feræ istæ supra modum sunt immanes, & vini vehementer appetentes, & ut Satyri perhibentur salacissimi, Bacchæ verò habentur pro furore correptis; ita pariter omnes istos efferari vinolentiâ, libidine, & furore quodam atque infaniâ obbrutescere, quicumque se semel in castra Bacchi vel errore ætatis, vel iudicij imbecillitate, vel pravâ aliorum consuetudine abducti, proiecerunt.

De Bacchanalibus

Recte & prudenter Cornutus: ubi inquit animum sensu
se cupiditate deiecit: nihil necesse est consilia cogite-
re: qui consilia nihil quid quid in hanc partem esse veris-
simum res ipsi vel me arguent: locutus aperte. Hic
versus Ovidij quibus chorum Bacchanum egregie ex-
pressit ex Lib. 3. Metam. desumptis subiectis, me he-
re. Innotat quoniam erit clarum tale erit. Et huc quid-
am Lector non indiligens perpendat, aquo ex his inficiet,
nisi ipsam rem quod dicitur, non tangere quoniam in hoc il-
lum non obtemperat. Huiusmodi enim est: *Liber adest: festique sumunt stultitia: aperi-*
tur barba: quisquisque veris matris sequebat, quod
Et autem: pro ovis sequebat ignem ad sacra ferunt.
Quis furor anguineus proles? Atavosia vestra
Attollit mentes: Penethus autem: armis canibusque agel-
era repulsa valent, et aduocant sibi coeuvant, aduocant
Et: Magica frangit: de quos non bellum possit
Non subterranea, non fructu agmina bello
Femine vocis, et mota insana vino: nunc illis
Obsecra, greges, et inania tympana canam
Idem ibidem. *Idem ibidem.* *Idem ibidem.*
Ipse racemifera froniem circumdant: vespas
Pumpineus agitat: velatum fronsibus histam
Quem circa rigens simulacraque manibus hactum
Picturaque, iacent fornicorpora Pantherarum.
Sed quid de bestiis dicam, quarum vita ut ut est
fera, multo certe minus quam horum hominum est de-
testabilis, nimirum quae naturae ipsi conformis est &
consentanea. At isti larvati sectatores Bacchi fugere
prorsus seipsos, & hominum ex homine exuentes, natu-
ram humanam indigne, malo iure, more malo, odisse
videntur; imò verò cum ea bellum gerunt, & expugna-
ta ipsa aliam ac nimio plusquam belluinam induunt. Et

tum horrendum tum verò etiam miserabile est ex om-
nibus animantibus unum hominem tam longe ab ea
excellentiâ ad quam divinis conditus est, de genere
Creati inquit Scriptura sacra, Deus hominem ad
imaginem & similitudinem suam, ad imaginem Dei
creavit illum: imaginem Dei vocat non modo dig-
nitatem quandam & veluti maiestatis characterem, re-
ctam item atque erectam corporis figuram aptissimâ,
& facultatem rationis, quâ ipse insigniter a brutis dif-
fert, sed simul omnes quinque animæ potentias, quate-
nus in eis vera Dei agnitio & obediëntia luceant. Quod
dicimus & affirmamus non minus hoc esse quam Phi-
losofice verbum egregius testatum est Ovid, vici-
liis providentiâ quadam Dei singulari hominem so-
lum præ ceteris animantibus esse creaturam.
Sensitivum huius animi mentis capacius alio
Deum eduxit, quod dormiens in cetera pelleret.
Dicitur Ovis animal sanctum & mentis esse capax,
animal rationale habens agnitioem Dei, & rationem
posita Legi naturæ, quæ est radius sapientiæ Dei, illu-
stratam. Huius mentis supario omnia sunt subiecta.
Nempe si multa animantium genera & mole et robore
corporis præstant, tamen ipse omnium Dominus ex-
sit præ præ rationem. Hac nimirum in profundo aquæ
piscos capit, hac inter feras et belluas maxime fero-
cis atque immanes domat, hac ex acre sublumi volucres
in firmo redegit potestate. Quid amplius vel maius
dici potest, quàm quod Rex et Propheta David Psal. 8.
testatur, qui hominem tanquam semi-Deum aut Dei
vicarium constituit, dominum habentem in omnia a-
nimantia terrestria, volatilia, & aquatilia. Adde quod fi-
gura item corporis humani non prona sed erecta, non
discolor sed amabilis colore partim candido, partim
nigro. Hoc mentum est animus, ad quem nunc homo
creatus est, nempe ad contemplationem rerum cele-
stium ad moderationem omnium actionem tam animi
quam

De Bacchanalibus

quæ corporis, ad morum mansuetudinem & ciuilitatem, ad facilitatem, comitatem, placabilitatem, ad mundiciem & cultus elegantiam. Breuiter omnia & singula si consideremus iterum atque iterum cum Nasone dicere inò exclamare habemus necesse :

Præmque cùm spectent animalia cætera terram,

Os homini sublimè dedit cælumq; tuarum

Infit, & erectos ad sidera tollere vultus.

Hæc ita cùm sint, neque quisquam negare potest, nisi ipsi veritati & sensui communi bellum indicere cui propositum, queso te, Lector candide, paulò mecum accuratius dispicere perge, quam reuerenter habeant naturæ suæ præstantiam Bacchici gurgitis pedissequæ & assectæ. Principio hoc lateat neminem faciem non ad imaginem alicuius Angelî, sed ipsius Dei conditam, et quidem ita conditam, ut aperta & palam omnibus exposita sit, hanc illi Polyphemi & Gygantes, Deo iterum modo novo bellum inferentes, id est, ipsi naturæ repugnantes, resingunt, larvæ & ijs quidem monstrisissimis tegunt, occultant, obruunt, vel si larvarum forte facultas non conceditur figuræ & formæ adeo luculentam, eximiam, ac conspicuam candoris & venustatis adeo plenam, atris carbonibus, nigra pice, fuligine, fecibus, nonnunquam etiam pennis ita denigrant & deformant, ut iam non amplius homines, sed tentures, spectra teterrima, denique demones ab orco in lucem factos reduces, aspiciere videaris. Proh Deum atque hominum fidem, quid est furor et insania, Si non hæc insania est? Neque quisquam existimet me incallescere nimis, et rei fœditatem ac turpitudinem à veritatis studio et tramite me abripere. Absit. Quin inò, Lector amice, parum est quod dico, si peccatorum exterminium illorum dierum, qui Bacchanalia vocantur, magnitudinem et multitudinem considero. Neutræ animus suffragari potest

potest concipere, non calamus de scribere. Fides igitur
mea bonis omnibus fidem ut faciat gentes integras &
nationes in testimonium adduco. Testis imprimis Ita-
lia, testis mihi Hispania, testis est Gallia, & Provinciae
istae Belgicae (quae uti supra in transiitu attigi) iusto
Dei iudicio, necdum à civitate & Pontificia deformati-
tate se liberare potuerunt atque extricare. Haec, inquam,
gentes & nationes mihi testes sunt hocupletes. Haec
omniò ita se habere etiam norunt omnes quotquot
vel studiorum, vel alia de causa gentes apud istas sunt
peregrinati. Hos igitur potissimum in Angliam hac
beata alloquor, qui forte non satis cauti & muniti, à Sa-
tyris istis & scopulis periculosissimis sibi caveant, si
quando ad gentes istas extrorsum iter faciant. Mulieres
praeterea honestas & matronas primarias hic hortor &
moneo, ne in latus istis externis, in colore fucato atque
amentito, in capillis vel ab ipsis demortuis relictis, et
pretio coemptis sibi placeant, suaeque salutis naufragi-
um faciant: sed potius Prophetas, Christum Servato-
rem nostrum, Apostolum Petrum audiant consulen-
tem, ut vita & moribus sanctis se exornent. Non tam
paranda pulchritudinis, quam servandi pudoris ratio-
nem habeant. Non tam forma speciosi, quam pietas,
probitas, castitas, & pudicitia illis cura sit & cordi.
Placeat vobis & sapiat praecelsus & gravis Tertulliani
sententia. Vestine vos secundo pietatis, bisque sanctitatis,
purpure pudicitiae taliter pigmentatae Deum habebitis
amatorem. Hoc sciatis, viri & mulieres, corporis co-
ram magnam, animae esse incuriam, subsequentemque
pugnare cum ratione vestra nos velle membra esse de-
licata capitis istius, cui concors & spiritus contexta sunt
imposita. Ne igitur ipsi nos decipiamus, neque nobis
persuadeamus consentanea illa esse quae inter se differ-
tiant omnino. Quotquot igitur mundum & carnis
desideria sequuntur, interam tamen Christi imitatores
esse valent, tam protul a Christo absunt, quam ab oc-
cidente

De ~~Barb~~andalibus

[illegible]

De Bacchanalibus

etiam ad Lycaonis barbariem accedunt. Atque hæc innuere voluisse cum Poetas, tum Historicos, quicunque horum temporum ambiguum fecere mentionem, quis est qui dubitet amplius? Adeo fere nihil omnino esse aut cogitari in rerum universitate potest, quod ita eminentiæ ipsius divinæ naturæ hominis adversetur, quam odiosa illi debacchandi consuetudo, quæ homo seipsum quasi immutans & exiens penitus ad assecticam & naturam omnino peregrinam devolvitur. Nam, me hercle, quæ deformitas maior animo concipi potest, quam hominis figuram à Deo conditam, & cuius similem induit ipse Dei Filius *ἀγός*, ostenderit se generi humano bonitate immensâ, quasi inficiari, projicere, & non uno, sed multis nominibus deturpare? Quid enim, Tullio teste, interest, utrum ex homine se convertat quis in belluam, an hominis figurâ inhumanitatem gestat belluæ? Hæcenas Bacchanalia ab ipsâ humanæ naturæ excellentiâ abhorreere quam maxime ostendimus, Dei benignitate, restat nunc videamus quantopere ab ipsâ Scripturâ sacrâ atque honestatis studio discropent & dissentiant. Ac principio ipsa Dei Lex severissima nos moneat ac moveat, quæ Deuter. 22. legitur: Non induetur mulier veste virili, nec vir utetur veste femineâ, abominabilis enim apud Deum est, qui facit hæc. Hoc certum sit & ratum, omniumque Christianorum mentibus penitus infixum, ubicunque Lex Dei proponitur, ibi non unam aliquam rationem legi isti subesse, sed multiplices & quidem easdem gravissimas, quas tantum abest, ut mens humana satis exhaurire possit, ut ne quidem vel minimâ ex parte vim & pondus legis, non dico, intelligendo, sed ne cogitando quidem consequatur. Etsi autem & huius legis suæ dubiò procul Deus complures habuit causas, videlicet ne homo præstantiam vel dignitatem naturæ sexûque sui diffiteretur, multò minus portentosis involucribus tegeret vel obrueret, tamen inter ce-
teras

Oratio.

teras hanc eminere arbitror, nempe occasiones omnes ad turpitudinem committendam tam viris, quam foeminis ut præcideret, & præcisas è medio tolleret omnino. Tollas hanc legem, & licentiam promiscuè vestiendi, & exornandi se pro libito utrique sexui largiaris, Deus bone quantam continuò fenestram ad nequitiam patefeceris? Tibi autem porro, siue vlli patrifamilias honesto ac deinceps non sit cum suis suave vivere. Rogo, Lector Christiane, hîc tibi in memoriam revoca hîstoriam de Clodio adolescente, luxu & libi line perduto, quomodò is sub habitu muliebri Pſaltriæ nimirû, tempore festi bonæ Deæ, quod nocturne agebatur, pudicitæ uxoris Iulij Cæsaris, Pompeiæ scilicet, insidias sit molitus. Quid Ioannæ Pontifici & meretriculæ spurcissimæ acciderit, notum est ex Platinâ & alijs. Neque enim inusitatum est vel inauditum nationes apud quasdam, scortatores & adulteros mutato vestitu ingredi absentium maritorum ædes, nec rarò accidit, ut magni Domini suscipiant personam Satyri, hoc est, rustici alicuius, ne agnoscantur in adulterio deprehensi. Hinc cum Dionysius Tyrannus in convivio iussisset ut singuli veste muliebri purpureâ saltarent, Plato id facere recusavit ex fabulâ quâdam his verbis citatis:

'Οὐκ ἂν δύναμειν ἐν δύναι πολλῇ,
'Αρρὴν σφόδρως καὶ γένους ἑξ' ἀρρῶτος.

*Muliebri ego haudquâquam indui queam stola.
Vir natus ipse, & ex virili semine.*

Rectè & Philosophicè, Philosophæ diuine. Facile enim ingenij tui acie videre potuisti, quam multa sub istâ veste lateant incommoda, supra nimirum, scortationes, ædes, adulteria, & similia, quæ ut tuo exemplo, Philosophorum gravissimè, seculi tui homines fugerent, ostendisti, prævisisti. Hæc etiam ut vitarentur ma-

D

turè,

De Bacchanalibus

turè, voluit Deus legem istam publicè promulgatam extare, cum comminatione sanè perquam austerà et asperà in eos, qui contra hanc legem deliquerint, inquit enim Lex verbis apertis, clavis, & rotundis: Abominabilis apud Deum est, qui facit hæc. Caterùm ut in transcurso hoc adiungam, abominabilis dicitur propriè, qui formidatur tanquam malum aliquod signum, sed tamen abominatio non exprimit vehementiam vocabuli Græci *βδελυγία*, quiddam scilicet, quod impensè abhorremus, ita quidem, ut nauseamus ad id ipsum, quod salvo honore, significat pedere. Igitur abominabilis apud Deum is dicitur, quem Deus cum magno sensu doloris reformidat & averfatur. Hoc quid sit, & quilibet ut intelligat, animi sui recessus excutiat, explicet, & penitus apud se expendat. Iam per debacchandi consuetudinem non vno modo contra hanc legem esse peccatum, ita perspicuum est & manifestum, ut res longiore probatione non egeat. Itaque ad alia quæ brevissimè expediam me conféro.

Neminem esse puto, nisi Atheum planè atque impium, literis sacris fidem derogare qui ausit. Atqui hæ sunt istæ literæ non Philosophorum vel hominis alius iudicio nobis traditæ, sed ab ipso Sp. Sancto diuinitus inspiratæ, quæ vel imprimis modestiam nobis, sobrietatem, castitatem, humanitatem, affabilitatem, commendant. Verùm enim verò his virtutibus contradicant non modò res ipsæ, quæ inter obscæna Bacchi orgia incidunt & exercentur, sed etiam nuda ipsius Bacchi vocabula. Quid enim sibi aliud vult Bromius, nisi quod Bacchâtes in fremèdo passim tumultuentur? Quid Thyoneus? Quid Thyades? nisi quod cum impetu in alios irruant, rapiant, tundant, iugulent? Quid Ignigena? nisi quod consecratos suos incitet, inflammet, & quasi faces ad omnia flagitia præferat? Denique quid Orgia ipsa? nisi *θη. ὀργη*, hoc est, furorem expriment?

Quid

Oratio.

Quid amplius? Ipsa vox debacchâri, quâ etiam Latini vtuntur, aliud nihil significat, quàm procul acceritam petulantiam, & *usque* in alios exercere: Egone debacchatus sum in te, an tu in me? inquit ille apud Terentium, cum misero alter plus quingentos colaphos infregerat, & dentes omnes verberando labefecerat. Sed ne Bacchanaliorum appellationibus diutius insistamus, res ipsas, Bacchico sodalitiis individuas comites contemplemur, quæ Verbo Dei atque omni honestati ita repugnant, ut nihil alienum vel magis aversum esse possit. Principio, nolite inebriari vino, inquit, Apostolus, cui *asarla* inest, vita scilicet immanis & belluina, Dei pariter atque hominum, omnisque honestatis contemptrix. Et Christus ipse: attendite vobis ipsi, ne grauentur corda crapulâ & ebrietate. Præterea quod Caro dixit, uno excepto, neminem unquam ad evertendam Rempub. sobrium accessisse, idem ego verisimè de Bacchi sectatoribus affirmare possum, neminem unquam ad Bacchicos fures obeundos, nisi bene potum accessisse, neque existimo quenquam tam sobrium vilo modo pertrahi posse, aut persuaderi, aut satis animi habere, ut sese furioso Bacchantium choro immisceat. Ebrietatem comitatur libido, infania, rixæ, cædes, conjurationes, venena, addit Livius falsos testes, signa falsa, & testimonia. Sed hæc nonnullis fortasse verisimilia minùs videri poterunt, si sine exemplorum appositione enuncientur & proponantur nudè & ieiunè. Agedum igitur exemplis illustremus, quæ verbis minùs probabiliter proferuntur. Lena apud Plautum, meretriculam Mnasium interrogat: Obscuro, quo pacto is homo se insinuat ad te? Respondet illa, per Dionysia mater Pompani me spectatum duxit, cum sequentibus. Et apud Terentium: vinolentus mulierculam eam compressit. Et alibi. Nam memini abhinc menses decem ferè ad me nocte primâ confugere anhelantem donum, vini plenum, ut

De Bacchanalibus

rectè comitatus Bacchi ex Satyris & vesanis mulieribus, item ex inmanissimis belluis, quales sunt Lynces, Tygres, & Pantheræ, constare per Poëtas introducatur: Temulentiam enim ut dictum est prius, sequitur libido, confidentia, libertas, audacia. Hinc temulenti cornua sumunt, id est, ferociunt, intrepidè quidquid adubescit & dicunt & faciunt, discurrunt ad vagas libidines, fores effringuntur, plateæ undique & turbis & furiosis clamoribus perstreperunt. Hic videas omnis generis, & cuiuslibet conditionis opifices catervatim per plateas vagari, & singulas tribus sive sodalitates pro se peculiare quoddam furoris & Bacchicæ levitatis atque impietatis specimen edere. Hi vivum gallum circumferunt, & in loco publico palo alligato exponunt, hac spe & hoc consilio, ut si qui se fortè offerant, qui in eum collineare velint, & sustinem proicere, quemlibet iactum solido uno atque altero cogantur redimere, pecuniam collectam in sumptus symposij recentis contribuant. Alij novitios quosdam opificij sui, nescio ob quem errorem, vel ob quoddam peccatum grande ad omnes puteos oppidi toties circumducunt, aquam inde haustam primò gustandam propinant, mox prostratum ferule subiiciunt, cunctos ad concentum & certam melodiam sodalitij circumstantis, aliquoties lato assere diverberant, diverberato caput frigida perfundunt, atque ita ablutum & solenniter ordini suo quasi initiatum, rursus ad tabernam reducant, & omnes vociferabundi, quasi re bene gestâ, ad pocula, gurgites, & calicum remiges, revertuntur. Interea dum hac uno in loco peraguntur, videre est, aliam tribum in alia civitatis parte catervatim incedere, & miserum quandam combibonem vesti inequitantem, de improvviso ex plumis abreptum & vestibus adhuc semicoopertum humeris circumgestare, & ad contubernij præfinitum locum deportare. Roget quis quamobrem, aut quod

Oratio.

quod ob delictum? Dicam tibi, amice Lector, aut quia hesternum in compotatiuncula frequentanda oculos cessavit, aut quia asymbolus accessit, aut quia alteri propinanti non respondit, aut mutuum fecit, aut quia in altum meridiem stertit, neque ad prædictum temporis momentum satis tempestivè congeronibus suis fuit præsto, aut si qua alia ratione levissimè saltem in leges coniuratae sodalitatis deliquit. Rigidissimè enim, homines alioquin levissimi atque iniquissimi leges suas servari volunt, & in transgressores earundem animadvertunt graviter, ut hoc modo semper novi sumptus ad novas computationes contubernio suppetant.

Neque desunt interim ex comitatu Bacchico, qui personati, quasi rem seriam agant, supellectilem rotius agriculturæ adornent, instaurent, producant. Adolecentes masculos muliebri sed rustico vestitu induunt & expoliunt ita, ut facile se pro ancillis rusticis probent. Aratrum ex humeris appensum pertrahitur, sequuntur aliae, quæ rastros trahant, occent, stercorent, tum si qua inter eas habitior paulò est & ætati grandiusculâ, hæc pro cæteris elegantiori cultu exornatam currui super imponunt, & per urbem totam hac illac circumvehunt, præcone voce altissima præeunte, & hunc versum Virgilij ad vicos singulos ingeminante:

Et matura viro est, & plenis nubilis annis.

Ecquid viri prudentes & cordati, lusus hi sunt belli, nugæ, atque ineptiæ pulchræ? Videntur sanè hominibus parum cauti, interim non sunt. Fucum aliquem & speciem præ se ferunt, rem nullam. Atqui hæc talia quæ ex ipsa aurore habemus etsi levia, iocularia, & propter depravationem consuetudinis neque more turpia habentur, sunt tamen malorum certa

De Bacchanalibus

quædam præludia. Quod equidem verum sit an falsum, quam plurimos quibus Italia & Gallia nota, Germaniæ & Belgicæ fines nonnulli, maxime ubi Pontificiæ fraudes, indulgentiæ, & superstitiones sunt in pretio, testes & iudices appello.

Sed singulas hominum stolidorum & fatuorum ad vivum refecare ineptias nolo. Omitto igitur hoc loco varias, ridiculas, levissimas chorearum species, quas navium architecti per secures, alij verò opifices per gladios intervenientes stultè histrionice exercent. Quippe ne dies quidem tota satis foret, si omnes Bacchanaliorum nugas enumerando velim persequi. Itaque eo unde digressa est recurrat Oratio, nimirum furias & discursationes Bacchicas, mandato divino, atque omni honestati ut quam maxime repugnare. Enimverò, si adeo sumus inhumani & feri, ut nihil nos humani corporis dignitas commoveat, si adeo athei et profani ut nihil sacrarum literarum auctoritas, denique si adeo barbari & dissoluti ut nihil nos honestatis ratio cohibeat: saltem ipsa temporis præsentis conditio & miseria in officio retineat, & omnes, speciatim nos, qui splendidissimo augustissimoque hominum Christianorum titulo gaudemus, merito ab omni turpitudine, impudentia, insolentia, & licentia nimia coercerentur.

Tempore belli Punici secundi, multis viris insignibus ad Cannas interfectis, equitem, qui coronam rofaceam in capite gestans ex fenestra fortè prospexerat, Censores Rom. in carcerem duci iusserunt, quod in publico Reipub. totius luctu & mœnore voluptati privata & delictijs inconsideratiùs indulgisset. At quanto indignius est homines Christianos, qui sunt, certè esse debebant, Christi et Ecclesiæ milites, hisce temporibus ferreis planè & calamitosi non solum ludere leviter & protervè, ut Romanus ille in cœna hilarior coronis se oblectabat, sed more planè barbaro

Oratio.

& hostili in Plateis, in ædibus, atque hospitijis passim tumultuari, hoc ipso tempore quo prædictio & memoria passionis mortisque Elij Dei Domini nostri Iesu Christi publicè pro concionibus Sacris & solet et debet inculcari. Neque dubium est, quin illa concio Luc. 18. per antiquitatem piam & sapientem ab hominibus pijs & cordatis, sub ipsâ Dominicâ Quinquagesimæ in Ecclesiâ doceri destinata sit, ut commonesceret populus de rebus tanti momenti quæ ibi aguntur, atque ab illâ tetrâ Bacchanaliorum consuetudine abstraheretur, quæ quidem ab Ethnicis primum desumpta est, deinceps verò in Paparu delicatiorum ciborum prohibitionem confirmata. Volebant enim Pontificij, ante illud quàm accederet dierum 40. ieiunium vulgus hominum prius ad satietatem usque repleri, potu cibisque exquisitissimis, quibus postea vesci nequaquam permittebatur. Hinc aliquandiu prius liberius vivendi, commessandi, helluandi, discursandi, ferociendi, scortandi potestas, à Pontificijs liberrimè data fuit, planissime ad invitationem illam Comicam: Tute ipse his rebus finem præscripsisti, *PAPA* pater beatissime, sanctissime, prope adest, cum more alieno vivendum est mihi, sine nunc meo me vivere modo, ut hinc non obscure constet vel ambigüe, à quibus authoribus tam religiosa sacra Bacchi primum ad nos profluxerint. Livius sacrificulum Græcum, ignobilem & quidem occultorum Sacrorum antistitem nominat, itemque Pacullam Miniam Sacerdotem Campanam: Accedit tertio scelerum omnium fraudum, & nequitiarum inventor, inceptor, perfector, ille, qui se, quo iure, quæve injuriâ, summum vocat Pontificem: An quicquam contumeliosius in Deum & homines vnquam his tam obscœnis & inquinatissimis sacris est excogitatum. Anæ artifices ulli huiusmodi fabricæ fingendæ magis idonei, authoribus prædictis reperiri potuere? Nulli planè. Nā me hercle, verum id verbum est, vulgo quod dici solet:

Non

De Bacchanalibus

*Non audeat Strygius Pluto tentare, quod audeat
Effrenis Monachus plenaq; fraudis anus.*

Ecce autem similia hic omnia, omnes congruunt, mala mens, malus animus, κακὸν κέρας, κακὸν ὄν: Qui authores Bacchanaliorum recte norit, ipsa item Bacchanalia noverit: Nihil enim vitij sacris ipsis relatum est, quin id itidem inventoribus primis insit. Hoc addo talem fabricam nisi hi ipsi authores, nulli alij reperirent, parum moverent, multò minùs promoverent. Sed ad rem, hoc est, ad temporis circumstantiam revertamur. Notum hoc sit, & Christianorum omnium animis penitus insitum, non hosce dies, quibus vniuersa rerum natura dolorem suum ostendit & Filius Dei Dominus noster *IESVS CHRISTVS*, in cruce pro nobis iram Dei sustinuit, non comotationibus, saltationibus, lasciviæ, clamori insano ac furioso per plateas & vicos esse indulgendum. Quid? quod ipsa terra est tremefacta, rupes dissilierunt, sol contra naturæ ordinem lucem suam amisit, Apostoli tanto in dolore sunt, ut pene in illis extingatur fides: mater intelligens quid agatur, & victoriam filij expectans, tanto tamen est in dolore, qualem perferre nemo alius in genere humano potuisset. Et hæc quæ hominem quemlibet, nisi ferreum planè, moveant, quo tandem quæso fiunt sine? Non alio sanè nisi ut moniti, de ira Dei adversus peccata nostra, doleamus, doleamus, inquam, atque emendemus. Tollamus morem barbarum, Ethnicum, & quidem hoc ipso tempore quo Ethnici, Bacchi orgia furenter celebrabant, helluabantur, discurrebant ebrii noctes totas, ruebant in concubitus promiscuos, Romæ etiam Luperci nudi omne genus licentiæ sibi sumebant. Hanc collationem Ecclesiæ lugentis & gementis, impiorumque furentium insaniam atque amentiam intuentes, viri pij & cordati, cogitent, utros

Oratio.

utros imitentur isti, qui nunc quoque discunt, ebrii, personati, tumultuantes. Impietas autem summa est, doctrinam de morte filij Dei, & tempus illud quo certamina gravissima ipsamque mortem sustinuit, negligere, & furores Ethnicos imitari? Quid homine Christiano indignum magis atque eius à cogitatione alienum, quam non affici cogitatione de morte Filij Dei, & de causis mortis? Qualis est stupor, animi durities, ingenij tarditas, judicij inopia, cum in conspectu sint poenae publicae & privatae, homines tamen lætitiâ diffuere, nec tangi vel angî sensu calamitatum minimo propter agritudinem Iosephi: Nihilne ad nos Ecclesiæ dissidia, contumeliæ Dei, Regum & Principum Christianorum suppressiones & cades publicæ vel privatae? Regnorum destructiones, omnium bestiarum turpissimæ, hominum omnium sceleratissimi Pontificis Romani fraudes, infidiae, & persecutiones? Scilicet saltare, discurrere, insanire, tot regnorum & Provinciarum difficultates communes nobis suadent? Annonæ caritas, morbi acutissimi & contagiones ipsi Medicis sæpius incognitæ. Quid vero? Si non sine gravissimo animi nostri sensu & motu cogitemus, quasi in dies singulos benedictionem divinam à nobis abire, studia & disciplinas digniores frigere ac perire, querelas de temporum acerbitate & calamitate audire? Denique ne quidquam omitamus hoc etiam non tralatitiè vel oscitanter consideremus, quotnam Satanae agmina tumultuantes circumdant, & quinam olim orgijs Bacchicis interfuerint, quique Ethnicorum animos ad scelera innumera, ad Dei contemptum, ad idolomanias, ad libidines, furta, cades, & his similia impulerint? A tali societate si Christianum quemvis avocamus & absterremus, nihil credo peccamus. Rogo igitur atque obtestor, ut quisquis mortalium hac leget, toto

E

pectore

De Bacchanalibus

pectore morem Bacchanaliorum detestetur atque abhorreat. Sed de his plus satis.

Restat, viri Christiani, ut quæ Bacchanaliorum egregia verò, vtilia, & salutaria sint effecta, brevissimè expediamus. Animis æquis adesse, favete. Igitur veluti illius, qui in oculis hominum & luce clarissimè versatur, nullum obscurum potest esse nec dictum nec factum, in eo enim ab omnibus quid agat, & quemadmodum vivat, diligenter inquiritur, itaque dat operam is, ut ita vitam omnesque actiones suas adornet, eorum ut quibus cum vivit applausum & gratiam sibi conciliet, moderatione dictorum & factorum omnium: ita vicissim qui in nocturno Bacchi sacrario oberrat, conversatur cum socijs personatis, aut quocunque alio modo faciem velatam ostendantibus, ut propter larvam quasi in hominum ignoratione versatum, huic, dum sperat fore clàm & impunè, quicquid agit, non potest non esse occasio omnis generis flagitia perpetrandi; spes enim scelera celandi & occultandi corrumpit homines, & ad facinus quodcunque quamlibet turpe impellit. In ludis à Nerone Imperatore crudelissimo Romæ institutis, ad choreas ineundas etiam Nobilissimi quasi inviti pertrahantur: cumque multi pudore adducti saltarent personati, Nero ab eis personas auferbat, eosque patefaciebat adstantibus, apud quos ipsi paulò antè Magistratus gesserant. Hoc modo verecundioribus pudorem omnem abstergere volebat tyrannus, eosque reddere impudentes egregiè, ut etiam quicquid flagitiosè designare auderent, & tamen rectè alios oculis intueri ut porro mirum esse non possit, si ex nocturno Bacchanaliorum ludo, scelus omnium lerna instructissima prodeat: Nox enim, tenebræ, ut in versu dicitur vulgari, vixque nihil moderabile suadent. Hinc sciz, hinc venena, stupra, incendia, testes falsi, hinc falsa testimonia & indicia nascuntur.

Oratio.

tuntur, hinc furta, peculatus, expilationes, direptionesque sociorum & civium. Sed dies me deficeret si omnes arculas atque officinas excutere pergam, & ex ijs depromam omnia flagitiorum & scelei uni genera, omnesque nugas, ineptias, corruptelas in Italiâ, Galliâ, & Belgio multis in locis stultè, insulse, ridiculè, in o impiè usurpatas. Harum effecta, atque incommoda infinita, cum abundè satis ex narratione istâ primâ, in quâ Bacchanaliorum originem enucleavimus atque indicavimus, similium effectorum & periculorum exempla plura Oratione persequi atque explanare supersedebō. Quamobrem ut quæ animo concepī plura, conferam in pauca, si apud te, Lector amice, monitoris personam suscipere, meam non dedecet facultatem exigam & tenuem, solum *ἀνδρὶ σωφρονιστῇ* Christianum quemvis orabo, Bacchanalia tanquam magnorum flagitiorum malorumque fomitem ac fontem sedulo vitent, sobriam verò & vitam modestam, utpote hominis naturæ & præstantiæ per se convenientem, homini verò Christiano omnino necessariam animo lubenti amplectantur. Scio & novi uti *ἀνθρώποις*, quam multis in locis gratum multorum oculis Bacchici gregis fuerit hætenus spectaculum, & quàm longi temporis pervertusta invaluerit consuetudo. Sed quid consuetudo vitiosa & mala? Illane hos ligabit, illi tyranno morem geremus, eiusque blandimentum nobis placebit, bonis omnibus meritò quod displicet? Quin naturæ ipsius vocem potius audiamus, parentis optimæ & fidelissimæ, quàm isti filij degeneres, perditī, & amentes asperrantur illiberalissimè & securè: ea nos ad *PIETATEM TEMPERANTIAM & IUSTITIAM* deducat. Huc nos ipsum Dei Verbum vocet, quod utique nusquam lascivire, cuticulam curare, saltare, sed orandum esse & vigilandum docet. Quid igitur dormimus? quid torporem non excutimus? suspiramus & oreamus ne intremus in tentationem. Tot

De Bacchanalibus

morbi, tot calamitates, tot arumina, tot hostis Satanæ machinationes, tot carnis infirmitas, nos poterant hortari, nisi quorum maxime oportebat esse memores, oculis plane conviventibus, auribus surdis, mente amente, corde socorde, imò ex corde, ista negligeremus, non secus:

Ac si dura silex sint, aut Mæpeia cantes.

Rectissime & merito, dices Poëtarum doctissime, his moribus & temporibus. Nam quid moneat nos vel moveat si usque adeò insanimus, ut vel ipsam experientiam oblivioni tradamus. Non ad tempora atque exempla prisca vos voco, viri Christiani, sed ad illa quæ impera ac proinde in oculos & sensus nostros incurrunt. Non abutar patientiâ vestrâ, sed hoc obnixè peto, ut tantum decennium animis vestris et cogitationibus, percurratis. Docebunt ætatis nostræ lumina, penè dicam Numina, quàm vita nostra brevis, incerta, caduca, fragilis, quàm multis miseriarum & periculorum telis exposita. Atqui ab ipso capite orbis Christiani ut tellus ordiatur, nonne scimus Rudolphum II. Imperatorem invictissimum orbi terrarum ereptum, & in cælum receptum? Reginam Hispaniarum serenissimam? Ecquid hac viâ nobis ablatum Principem illustrissimum Potentissimumque D. D. Fridericum III. Comitem Palatinum & Electorem ignorare possumus? Regis Francorum Henrici Magni, abitum & obitum oculis siccis præterire, putamusne hominis Christiani? Quid si nunc anima illa divina et planè Heroica Henrici Walliæ Principis nobis in mentem veniat, nunquid illa lucrosa nobis facta, atque illi gloriosa? Luctus mei voti, & desiderij testes, ô anima divina & beata, in ætatis tuæ flore & vigore à nobis ablata, hos versus quos honori tuo meritissimo aliàs feceram cum luctu & mœnore, hic inferere operæ duxi pretium:

Hæc

Oratio.

Hectora destruit Priamida Troia peremptum;

Peliden luxu Gracia tota ducom.

At nos Troiano dolor urget funere maior;

Et gravior Graia cura dolore premit.

Magnus in HENRICO iacet HECTOR,

magnus ACHILLES,

Præsidium Anglorum, dulces decusque iacent.

Hæret, hæret mihi etiam in animo, Illustris & Generose DD. PHILIPPE LUDOVICE, Comes in Hanau & Rineck memoria tui, & dum vivam hærebit. Nam mediis fidiis pravum & malignum est, non recordari & admirari hominem admiratione dignissimum. Ad gratiam loqui vel palpum alicui obtrudere nunquam didici, veritatem amo, sequor & colo. Igitur, da veniam lector, si ex veritate, ex multis pauca, proferam, quæ in hoc Comite Illustri erant uberrimè. Memini ego atque unà meminisse possunt Nobiles aliquot Angli & Scoti, qui Heidelbergæ in frequentissimâ hominum Nobilissimorum & doctiss. coronâ, Te Comitem Illustrẽ de virâ & morte Illustrissimi ac Potentissimi Principis DD. IOANNIS CASIMIRI, Ducis Bavarix, Latine, ornate, atque eleganter summo cum applausu, Anno 1592. die Ianuarij 20. dicentẽ publicè audiverunt. In memoriam sibi revocare possunt quanta in ætate tunc viridi gravitas, dignitas, prudentia, doctrina exquisita, eloquẽtia, rara modestia, comitas, & similia, quibus omnibus egregiè instructus, eodem illo tempore, propter obitum Ducis CASIMIRI, funesto, Academiæ Rectorem Magnificum ita egit, ut hoc nomine ab omnibus viris bonis atque Academiæ membris, summam prudentiæ & moderationis laudem regulerit. Recordor etiamnum, Comes Illustris, quàm tu exemplo illustri Germanis tuis præires, non comessationes vel ebrietatem sequendo, sed viros

De Bacchanalibus

doctiss. Theologos gravissimos, memoriae felices, *D. FRANCISCUM IVNIUM*, et *D. DANIELF M FOSSANUM* audiendo. Quanti etiam Te fecerit, & Tu vicissim feceris virum Clarissimum *D. CASPARVM PEVCERVM* probè memini et meminisse juvat. Sciebant nempe viri illi praestantissimi nullum esse, quem oporteat, vel plura, vel meliora scire quàm viros Principes, quorum doctrina debet omnibus subditis prodesse. Hinc te Comitem Illustrẽ ducebant, fledebant, fugebant, formabant, quem gratum fore & profuturum non solum Germaniae magnae: sed etiam nationibus exteris videbant & pervidebant viri ingenio ac judicio, acutissimi, politissimi. Nec fellit spes quam conceperant viri in suo genere summi. Nam ex quo tuis dixisses vale, quàm obvijs, quod dicitur, ulnis Te Comitem Illustrẽ exceperit Academia Lugduno-Batava magis notum, quàm ut verbis egeat ullis. Silentio tamen involvere nequeo Heroem nostrum Hanoviae Comitem innotuisse in Academia celeberrima viro Illustri atque super hominem docto *IOSEPHO SCALIGERO*, regustasse ex intervallo Theologum nobilem *FR. IVNIUM*. Haud dubie gratum etiam fuit in memoriam revocare animas illas magnas & sanctas *LAMBERTUM DANAEUM*, virum per doctrinam & pietatem *CL. HYGONEM DONELLVM IC.* Opera eadem virum summum *IVSTUM LIPSIVM*, Nobiliss. quondam Academiae Lugdunensis membrum. Quid hic virum Doctiss. & Theologiae doctorem eximium *D. Doctorem HADRIANUM SARAVIAM*, qui artis Medicae peritissimum *D. Doctorem IOANNEM HEVRNIVM* memorem? Quid alios? Iam tum superstites vel rebus humanis exemptos, quorum opera, fide, ingenio, studio indefesso, doctrina exquisita, Lugdunensis nostra fuit illustrata. Dicam amplius licet *et cetera* & extra locum

Oratio.

locum interijciam : illi fuere viri, per quos ut primum Academia Leidensis erat nata, fuit florentissima. Nihil hic patriæ nihil adfectibus do; sed verissimum est quod narro, illorumque iudicia non defugio, qui ani nas illas præstantissimas ex cathedra & pulpita Batavica dicentes audiverunt & discentes. In hoc loco tam celebri, viri tantis, fama & scriptis incluto, vestigium nusquam posuit Comes Illustris, quin lumina si milia, pene dicam Numina in oculos incurrerent & sensus. Post igitur quam dixisset vale Batavis, insularum pulcherrimam & maximam videre aiebat Comes Illustris. In hanc si nūc ac appulisset non potuit latere cuius generis Nobilitas per vetusta atque illustris, virtus eximia, & doctrina singularis erat notissima. Proinde statim latissimum habuit campum, quo inclaresceret atque innotesceret vir habitu nativæ divinus. Qua de causa viris in Angliæ beata primarijs, imprimis vero Reginae Serenissimæ Divæ *ELIZABETHÆ*, memoriæ illustrissimæ, hospes fuit gratissimus. Mitto nunc Italiam terrarum pulcherrimam. Mitto Galliam civilitatis & humanitatis matrem, quæ utraque hunc Comitem tam Illustrum cum gaudio & honore excepit cum laude & bonis recordationibus dimisit, atque ad Germanos suos & sedes avitas remisit. Quid exinde? Anne patriæ et suis redditus otio se atque inertie dedit. Minime vero, sed ubi primum publica res & quies fuit stabilita, Ecclesiæ curam, prout loci sui dignitas & viri tam illustris auctoritas requirebat, suscepit, totumque Comitatum Deo benedicente, et opera viri præstantissimi maximeque facundi *D. IODOCI NAHYM* Iesu Christi ministri fidelissimi à fece & inquinamento Vagabundorum liberavit ac purgavit. Quæso te, Lector benigne, ignosce affectui meo, quod diutius morer in his recensendis, et tamen partem mille sinam non attingam, quæ de anima tam divina atque illustri forent

De Bacchanalibus

rent dicenda. Tanti Comititis virtus, vita & mores laudatissimi, pietas, gravitas, et modestia rara, quod paucula hæc à facultate mea tenui expresserint, mirum videatur nemini. Igitur, unde sum digressus ut redeam, & quæ dixi argumento meo accommodem, quid aliud definiendum nobis vel concludendum, quoties tam magnæ gratiæ divinæ instrumenta et doctrinæ cœlestis lumina Ecclesijs & publicæ rei eripiuntur, atque in cœlum recipiuntur, nisi esse, si nos respiciamus, quàm testes atque indicia indignitatis nostræ, indignationis divinæ, & malorum impendentium præsagium certum. Ut ut sit, **PHILIPPE LUDOVICE**, Comes in Hanau Illustris Te non amisimus sed præmisimus, tu quidem nobis ablati, sed Deo oblatus in gloria. Ego propter tam multa eximia & conspicua, quæ in Te dum viveres, viro Illustri conspexi ipse, audivi, observavi, ne ingratus vivam et moriar: his versibus, quos studijs meis domesticis & amicis feceram, memoriam Tui tibi sanctam sum profectus:

PHILIPPI LUDOVICI

Defuncti

Ad superstites

Alloquium.

HANOVIÆ COMITEM qui credis morte iacentem,

Falleris: Heroum stas sine fine decus.

Vivus enim vitam summa qui laude peregit

Mortuus hic nulla morte iacere potest.

Hinc Pietas, Doctrina, Fides, Prudentia, robur

Mentis, & in patriam non simulatus amor.

HEROEM cœli stellis ardentibus aptant,

Et stantem nullaparte iacere sinunt.

Sed esto, demus Te jacere & proh dolor tacere, ô
PHILIPPE LUDOVICE, Comes Illustris;

non

Oratio.

non tamen cecidit vel flet pietas tua singularis, virtus
eximia, vita bene antea acta, quæ omnia & singula,
quasi ex ipsis mortis faucibus Te eripiunt, atque in
hunc mundum & vitam redire cogunt. Etenim, bone
Deus, quæ causa vel ratio me moveat vel alium qui
prudens & sapiens & rex populi non esse laudabilem scimus,
nisi memoria. *HEROIS* tanti angustia, nobis vel
invisis os aperiret & labia scribendique materiam sup-
peditaret uberem? Ergo hoc unum quod restat aga-
mus, hoc teneamus & patienter feramus, Comitem Il-
lustrem ex terra ortum qui duxerat in terram rediisse.
Disponamus microrem, abscbeamus illum si possumus,
si non possumus premamus. Mercedem no-
stram non dies sed ratio leniat, Scriptura, Christi
gratia. Assurgamus ergo & Deum opt. Max. suppli-
ces rogemus, ut viros similes genere & virtute excel-
lentissimos, exciret, qui exemplis & fidelium docu-
mentis atque integritatis nobis sint præsentis. Adest,
adeft, quem diutissime nobis ad futurum speramus, con-
fidimus, ac Deum Patrem Domini nostri Iesu Christi
oramus. Adest, inò nobis præest *IACOBUS*
DEI GRATIA Magnæ Britannæ, Franciæ, &
Hiberniæ, *REX* Scenissimus & Potentissimus, fidei
defensor fidelissimus Pietate, Iustitia, Prudentia, For-
titudine, Clementia, Illustrissimus. Bono igitur sumus
animo, nam ingentibus & frendentibus inimicis Tuis
omnibus ò *R. E. X.* vel ab ipsis incunabulis mirifice Te
servavit Altissimus, ut iure, liceat hîc adscribere & ap-
positè versus ex Poëtarum nostri seculi Principe Bu-
chanano Psal. cxxix. desumptos:

Iuro dico R. E. X. bonorum

Agille me maledixit

Falsis præsumerim

Prima usque ab origine

200

F

Falsio

De Bacchanalibus

*Factis profuit malorum
Nulla me molestia;
Nec tamen subvertere unquam
Quis ullis machinis.*

De his versibus quoties cogito, toties non possunt non de *REGENOSTRO IACOBO* Serenissimo Clementissimoque cogitare, ad cuius Maiestatem illam Dei ad *IOSVAM* commonefactionem pertinere omnino mihi persuasum habeo. Que nammodum fui cum Mose, ero tecum: non deferam te, neque derelinquam te. Confirmare & fortis esto, ut studiosè facias secundum leges tibi præscriptas, nec recedas ab eis dextrorsum aut sinistrorsum ut prosperè tibi omnia eveniant. Ne expavescito, neque consternator quia tecum est *IEHOVA* Deus tuus, quocunque iveris. Rem ita se habere vident & norunt boni omnes, quotquot non vel iudicii inopia, vel rerum imperitia, vel denique malitia obstinata cæcutiunt omnino. Deus *OPTIMAX* per quem regnant Reges & cuius nomine ius reddunt Principes terræ, magnitudine roboris sui Te clementer & benignè servavit & *REX* contra tot machinationes, perfidiam, insidias, proditones & pericula defendit, conatum & manus sicariorum & hominum sceleratissimorum repressit. Consilia salutaria, gubernationem felicem, gloriam & laudem apud omnes bonos subditos, quin imò apud externos est largitus. Et cur hæc omnia? Quia *REX* Serenissime, pius tu illi & fidus fuisti, qui dixit, pio misit, promisit verò imò iuravit se nunquam defuturum suis. Utinam, utinam exemplo tuo Illustrissimo Orbis terrarum Reges & Principes reliqui cogitarent & cogitassent serio imprimis Deo servandam esse fidem. Opera eadem in memoriam sibi revocassent virtutem Principis esse maximam Deum nosse. Præclara Constantij Imperatoris vox ad aulicos

amicos suos *DEI* desertores omnium piorum observatione dignissima est: Quomodo fidem Imperatori prestabunt inviolatam, qui *DEO* sunt perfidi? Hinc concludamus & definiamus facile fore, illi qui *DEO* fidem servant & cultu verò ac sincero colunt, sicario- rum manus atque insidias nefarias ut effugiant. Effu- gisti, Regum maxime, *IACOBE, DEI OPT. MAX.* beneficio, ac proinde bonos & Orthodoxos sequi propositum Maiestati tuæ animo constanti atque inmoto etiam si ruant. Novit nempe Tua Maiestas quod conflictatio & constantia in adversis, perfectio sit virtutis. Nosti etiam, *REX* potentissime, tua propie- tate illum vivere & regnare in coelis, quem *DEVS* con- stituit caput Ecclesie, & qui quotidie inimicos suos ponit scabellum pedum suorum. Denique non ignorat Tua Maiestas Dei manû & Omnipotentiam non factam breviorē. Defendit illa Te, & defendet haud dubie fidei, iustitiæ, atque æquitatis omnis defensorem. Fre- mat Orbis & Orcus, placeant & plaudant sibi filij hu- jus seculi, in comensationibus, compotationibus, Bac- chanaliorum clamoribus & furoribus, Tu ô *REX* Se- renissime, pietate Tua solita, gravitate, temperantia, prudentia, vitâ & moribus laudatissimis præire nobis & præluce perge. Memineris loci atque ordinis, quem tenes: et quàm nihil à te geri dicere potest, quod non in voces atque oculos incurrat aliorum iuxta versum vulgo notum:

Regis ad exemplum totus componitur Orbis.

Non Maiestati Tuæ, non officio suo hac in parte desunt vel deerunt Reverendi in Christo Patres Epis- copi. Hortantur illi, monent, orant, obsecrant, zelo, do- ctinâ, exemplo suo provocant, & quod palmarium duco vitæ sancti moniâ. Invitant nos serio et sedulo as- siduæ piorum Dei ministrorum conciones, urgent bo-

De Bacchanalibus

norum omnium et sanorum hominum præcepta fidelissima monitaque gravissima. Talia vota, qualia Angeli coram divinâ Maiestâte offerunt: talia, inquam, vota & preces, qualibus placatur Dominus Deus exercituum pro *DEI* gloria, Regis salutē atque incolumitatē, concipiunt. Qui igitur, viri Christiani, nostri sit officij neminem latere puto, si enim ipse *REX* illustri et laudabili præeat exemplo, si Reverendi in Christo Patres Episcopi fide vera, et vitæ sanctimoniâ, si denique animarum nostrarum pastores reliqui, qui pro salutē nostrâ excubant, doctrinæ salutaris pabulo nos pascunt, ducunt, nonent, instant tempestivē atque intempestivē, ne quidquam cum grege Bacchico, impuris nempe canibus et porcis communē habeamus. Per Deum igitur immortalem peto et quæso, ut quod iam sum dicturus quilibet in altis pectoris sui condât penetralibus, quilibet, inquam, cui naturæ propriæ dignitas et excellentia curæ est ac cordi, cui pietas, animæ salus, honesti nominis existimatio, denique corporis valetudo, quæ omnia nemo mentis sanæ compos unquam temerē negligenda censuit. Hæc, iterum atque iterum cogitet pietatem, sapientiam, conscientiam sanam et bonam, non consistere in carnis delitijs, commensationibus, non in Orgijs & furoribus Bacchicis: sed tum vir Christiane quisquis es, invenisti sapientiam veram et animi tui tranquillitatem ac portum tutissimum, si mala tua præterita desceas, si præsentia hæc bona parvi pendas: si futura bona toto cordis desiderio concupiscas. Ergo ne in hac tempestate Bacchanaliorum tam fœda & procellosa, faciamus naufragium, imitemur sapientes illos remiges, qui cum se tempestate aliquâ à portu procul abreptos vident, mutata velificatione, operam dant, ut portum rursus contingant potius, quam ut cum periculo eundem cui sum teneant: sic nos quæso si cum Christo in gratiam redire volumus, si cum Deo transigere, ad mentem meliorem redeamus, mundum neque

mundana

Oratio.

mundana diligamus, vitiorum & flagitiorum agmina animos nostros non obli leant, denique furores & clamores Bacchici toto nobis displiceant pectore. Illa, illa Dei vox apud Ieremiam Prophetam in animos nostros altius descendat. Quomodo benedicerem tibi, inquit Iehova, & tribuerem tibi terram desiderabilem, hæreditatem præclaram, exercitusque gentium: cum iniquas feceritis vias vestras, & obliti sitis Domini Dei vestri? Ideò vox planctus, & ululatus auditur in filijs Israhel; sed revertimini ad me, & sanabo averfiones vestras. Reuertamur citra moram. Nam cum quotidie labamur, atque à viâ recta multis modis aberramus, quotidie re-litu in viam, & conversione ad Deum opus habemus. Agedum igitur si quid sapiamus hoc agamus ut totum vitæ nostræ curriculum perpetuum sit Pœnitentiæ & Fidei exercitium.

Habes, vir *HONORATISSIME AMPLISSIME*. Quæ de scediffimo atq; impio Bacchaniorum ritu ex studijs antiquitatis, Historiarum lectione, ipsisque literis Sacris depromere potui. Quæ quantulacunque sunt, tibi viro *HONORATISSIMO*. Literarum Sacrarum & disciplinarum digniorum Patrono ac fautori eximio, dare dedicare mihi visum. Scio hæc, vir Amplissime, infra dignitatem Tuam esse, infra locum & ordinem quem tenes longissime, non sanè tam rerum humanarum imperitus ego ut nesciam. Sed quid agerem? Scripto per se tenui & materiæ sterili, Mæenas eximius et conspicuus fuit quarendus, qui illud gratia, hanc auctoritatis suæ scuto defendat, contra maligni livoris dentem. Fiat, quæso Te, *PRÆSUL EXIMIE*. & mentem potiùs datoris, quàm munusculum æstinare velis. Discant hîc & cogitent homines quamlibet impij & profani, gratia, auctori-

De Bacchanalibus

tate, & dignitate muneris Tui moti, non satis esse Curios simulare & Bacchanalia vivere, Christianum videri & non esse. Quocunque tandem se tegant mantello improbum esse inò impium, suum non Chisti querere commodum. Discant præterea & credant firmis: ne beati Augustini illud vetus & verum: *Qui-escat lingua, vitam interroga.* Ex fructibus enim sine ex operibus certiùs, quàm ex verbis judicatur. Cogitent & notent Bacchanaliorum socij, Imperatorum, Regum, & Principum exemplo, inò ipsa teste experientia, quæ neminem fallit, moriendum esse, & vel hac de causâ ab execrabili impiæque debacchandi consuetudine se revocent, atque ad *PIETATEM, TEMPERANTIAM & IUSTITI-AM* excitent. Moneat nos *IESVS CHRISTVS* humani generis Servator & Redemptor, qui circa hoc tempus de passione sua sanctè meditanda discipulis suis præcepit. Moneat nos peccatorum nostrorum numerus & cumulus. Vellant nobis aurem hæc tempora durissima, tristissima, atque acerba. Exemplar illud eximium Doctoris fidi Apostolum Paulum au. liamus, sequamur: Precor vos fratres per miserationes *DEI* ne configuremini seculo isti, sed transformemini per renovationem mentis vestræ, ad hoc ut probetis quæ sit voluntas *DEI*, bona illa, accepta ac perfectæ. Tempestivum iam est à somno expergisci. Nox processit dies autem propinquavit. Abijciamus igitur opera tenebrarum, & induamur habitu qui luci conveniat, ut interdiu compositè ambulemus: non in conversationibus & ebrietatibus, non cubilibus & protervijs, non lite & invidia: sed induimini Domino *IESU CHRISTO*, & carnis curam ne habete ad explendas cupiditates.

O admonitionem gravem & seriâ tantoque dignam Apostolo! Valeat, valeat, apud nos Theologi istius summi

Oratio.

summi admonitio fidelis. Territi sumus illâ comminatione Isaïæ Prophetae quæ extat cap. 22. Cum vocaverit Dominus Iehova ad fletum & ad planctum : ecce lætitiâ et gaudium , occidendo boves , & iugulando pecudes : comedendo carnes , bibendo vinum & dicendo : Eda nus et bibamus : Cras enim morituri sumus : Ne vivam , si expiabitur vobis ista iniquitas : donec moriamini , inquit Dominus Iehova exercituum. Sed Orationis totius filum abrumpo , et verbis beati Martyris Cypriani finio. Quæso vos fratres acquiescite salubribus remedijs , consilijs obedite melioribus , cum lacrymis iungite preces , iungite genitus , iungite pudorem , & delictorum sensu affici mini : nec vos quorundam moveat aut error improvidus , aut stupor vanus , qui licet teneantur in tam gravi crimine percussi sunt cæcitate , ut nec intelligant delicta , nec plangant.

D I X I.